

KABINET HAVEL - Úsvit v Čechách

cyklus diskusí s kritickou reflexí současné české společnosti

listopad 2008 - listopad 2009

www.usvitvcechach.cz

ČESKÁ ŽENA - o silných a slabých stránkách českých žen

21. ledna 2009 20:30 hod. Divadlo Husa na provázku

hosté: Ludvík Vaculík, Michal Viewegh, Olga Sommerová

moderátorka: Renata Kalenská

Úsvit v Čechách – Diskuse o naší společnosti v letech 1968–1989 očima brněnských vysokoškoláků

V brněnském Divadle Husa na provázku probíhá až do listopadu cyklus diskusních večerů nazvaný Úsvit v Čechách. Také třetí z večerů, které se uskutečňují jednou měsíčně v rámci projektu Kabinet Havel, vám přiblíží studentky a studenti Masarykovy univerzity v Brně

Řekni, jaké ženy jsou

Tereza Režňáková - studentka Masarykovy univerzity - Mediální studia a žurnalistika, Politologie

Místnost plná návštěvníků sedících i na malých polštářcích na zemi se utopila v tichu. Čeká se na úvodní píseň, která ne a ne přijít. Ředitel Morávek hází vyčkávavé pohledy na zvukaře, zvukař propadá panice. S prvními tóny usedají ke stolu dokumentaristka a feministka Olga Sommerová, spisovatel a vyloučený komunistka Ludvík Vaculík a nejpopulárnější současný spisovatel Michal Viewegh. Téma večera: Česká žena.

Jaké jsou slabé a silné stránky českých žen? Už to vypadá, jako by byla jakousi zvláštní kategorií, místním poddruhem. „Láska, životnost. Protože žena vydrží všechno,“ odpovídá zaníceně Sommerová. Potvrzuje tak staré chlapské rčení, že ženská vydrží víc než člověk. Sebeobětování je podle dokumentaristky jak slabou tak silnou stránkou ženy. „Ženy na sebe často zapomínají. Člověk ale musí nejdříve milovat sám sebe, aby mohl milovat ostatní,“ míní Sommerová. „Sebevědomí,“ dodává drobná umělkyně. Z jejích slov by měl člověk pocit, že ženy v Čechách jsou ještě pořád přikované řetězem u plotny.

Vaculík by situaci tak tragicky neviděl. „Víte, já nevnímám ženy jako politický problém, ale jako ženské,“ prohlašuje se zcela vážným výrazem spisovatel a probouzí první salvu hurónského smích v publiku. Sebevědomá žena si je podle něj vědoma své úlohy. „Každá žena je dobrá,“ není vybíravý spisovatel. „Každá žena je dobrá tak, jak je dobrá pro muže,“ pokračuje ve výkladu světa ve stylu, při kterém by se feministkám ježily vlasy na hlavě. Účes Sommerové zatím drží. On sám tvrdí, že žádnou feministku v životě neviděl. „Nemají pro mě feromony,“ krčí rameny.

Nejistě a unaveně odpovídá na stejnou otázku i Viewegh. „To je těžké zobecňovat. Jsou různé ženy. Máme tady tři typy žen: emancipované dokumentaristky, submisivní ženy v domácnosti a Janu Bobošíkovou,“ rozřazuje spisovatel jemnější pohlaví. A když už vážil cestu do Brna, zapropaguje si alespoň svoji poslední knihu.

Emancipace podle Vaculíka „Co je to emancipace?“ ptá se moderátorka večera novinářka Renata Kalenská. „Rovná práva,“ odpovídá bez váhání Viewegh. „Pochopení se,“ dodává Sommerová. Vaculík se tváří, jako by podobné slovo v životě neslyšel.

„Tak jak se ženy mění?“ obrací se Kalenská s otázkou na Vaculíka. „Strašně zestárly,“ perlí autor. Dnes je podle něj na výběr jiný materiál. Ve fabrice u Baťů, tam se podle něj vybíralo snáze. Ale dnes? „Vyřazuju ženský se cvočkama v obličejí a ty, co maj velkej zadek,“ vykládá svůj vkus do doznívajícího smíchu diváků Vaculík.

„Vy jste patriarchální zkamenělina,“ durdí se Sommerová. Ale Vaculík si z toho nic nedělá. Ženám se to podle něj líbí. „Vaculík by vlastně taky měl být feminista, když celý život bojoval za spravedlnost. Protože feminismus je bojem za svobodu a spravedlnost,“ míní dokumentaristka, která se sice osvobodila, ale zároveň přišla o manžela.

Viewegh si myslí, že současné ženy jsou sebevědomější. „Ačkoli moje studentky na gymnáziu byly někdy sebevědomé až moc,“ dodává. Třeba moje žena založila s kamarádkami mateřské centrum. „To jste celí vy chlapi,“ vstupuje do debaty Sommerová. „Myslíte si, že emancipace znamená mateřské centrum,“ nelíbí se dokumentaristce takové názory. „Radši bychom se měli zamyslet, proč je tak málo žen v politice,“ naléhá Sommerová. Proč jsou u nás ve vládě dvě ženy a katolické Španělsko jich má deset? „Protože k politice patří agrese a ta ženám není vlastní. Kromě Bobošíkové,“ připouští dokumentaristka. Podle ní by u nás byly potřeba kvóty. „V ČSSD kvóty mají. Funguje to tak, že se nejdříve zvolí celé vedení a pak zvlášť jedna žena,“ oponuje pozitivnímu vlivu kvót Kalenská. Kvóty podle Vaculíka zaručují mylnou představu o skutečnosti. „Spravedlivě by se měl zvolit ten lepší pracovník,“ vysvětluje Vaculík. „Ty tomu nerozumíš,“ skáče mu do řeči Sommerová.

Sexy feministky A chtějí být feministky vůbec sexy? „A proč ne?“ nechápe otázku Sommerová. „Ten názor, že žena je feministkou proto, že nezajímá chlapy, už dávno neplatí,“ dokládá Sommerová. Některé feministky podle Viewegha nedělají feminismu zrovna dobrou službu. „Třeba Pavla Johnson. Chtěla, aby spisovatelé, sociologové a filozofové psali více o menstruaci. Mně to přišlo trochu absurdní. Napsal jsem fejeton, ve kterém jsem se omlouval za českou literaturu, kde kromě textu Hapky a Horáčka – Z fotky moje matky kape krev – nic o ženské menstruaci nevzniklo. Myslím, že mou nadsázku nepochopila,“ prohlásil s pořouchlým úsměvem Viewegh. Ani Sommerová netuší, proč by o menstruaci měli psát zrovna muži. Ženská zkušenost je totiž zcela odlišná. „Když čtu knihu, poznám, že ji psal muž. Kromě Dostojevského, to byl génius,“ tvrdí Sommerová.

I přes emancipaci zůstávají ženy stále v pozadí. Třeba o ženách v disentu se vůbec nemluví. Ale příští prezidentkou by měla být žena. „Taková Obama,“ uzavírá Vaculík.

***

Cyklus diskusí s kritickou reflexí současné české společnosti probíhá od listopadu 2008 do listopadu 2009. Pořádají jej Masarykova univerzita (MU), Divadlo Husa na provázku a Dialog centrum, o. s., pod patronací Václava Havla a záštitou rektora MU Petra Fialy. Vstup zdarma, vstupenky si lze rezervovat a vyzvednout v pokladně, mail: vstupenky@provazek.cz. Z dalšího programu: Český jazyk, česká média (17. 2.), Česká podnikavost (17. 3.), Česká krajina (17. 4.), Český muž (17. 5.). Začátky ve 20 h.

Co je emancipace? Rovná práva, odpovídá Viewegh. Pochopení se, dodává Sommerová. Vaculík se tváří, jako by podobné slovo nikdy neslyšel.

Poznámka: text zveřejněn 26. ledna 2009 v Lidových novinách

[http://www.lidovky.cz/rekni-jake-zeny-jsou-0ln-
/ln_noviny.asp?c=A090126_000052_ln_noviny_sko&klic=229706&mes=090126_0](http://www.lidovky.cz/rekni-jake-zeny-jsou-0ln-
/ln_noviny.asp?c=A090126_000052_ln_noviny_sko&klic=229706&mes=090126_0)